

**A GYOMAENDRŐDI
SELYEM ÚTI ÓVODA
INTEGRÁLT NEVELÉSI
PROGRAMJA**

GYOMAENDRŐD

2013.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	2
1.1 Nevelőmunkánk jogszabályi háttere	2
1.2 Az óvodánk adatai	2
1.3 Óvodánk bemutatása	3
1.4 Az óvodánk sajátos arculata, helyi értékeink	4
2. Az óvodai nevelésünk célja, alapelveink	
2.1. Gyermekképünk	5
2.2 Az óvoda pedagógusképe	5
2.3 Óvodai nevelésünk célja	5
2.4 Nevelési alapelveink	6
3. Az óvodai nevelésünk feladatai	7
3.1 Általános feladataink	7
<i>Az egészséges életmód alakítása</i>	7
<i>Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása</i>	8
<i>Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</i>	10
3.2 Speciális feladataink	11
3.2.1 Nemzeti, <i>etnikai</i> kisebbségi nevelés	11
3.2.2 Fejlesztő, differenciáló pedagógia	12
3.3.3 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása	12
3.3.4 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	13
3.3.5 Integrációs Óvodai Fejlesztő Program alkalmazása	14
3.3.6 Óvodánk egyéb tevékenységei, szervezett csoportfoglalkozások a gyermekek számára	19
4. Az óvodai élet megszervezése	19
4.1 Az óvoda felvételi rendje	19
4.2 Az óvodában folyó nevelőmunka személyi feltételei	19
4.3 A napirend összeállításának elvei	20
4.4 A hetirend összeállításának elvei	21
5. Az óvodai élet tevékenységformái	21
5.1 Mozgás	21
5. 2.Játék	23
5.3 Verselés, mesélés	24
5.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	27
5.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	28
5.6 A külső világ tevékeny megismerése	29
5.7 Munka jellegű tevékenységek	30
5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	33
7. Tervezés, szervezés	35
7.1 Tervezés	36
7.2. Foglalkoztatási formák, a gyermekek tevékenységének szervezése	35
7.3 A pedagógusok és a nevelést segítők együttműködése	36
7.4 A gyermek fejlődésének nyomonkövetése	36
8. Az óvoda kapcsolatrendszere	37
8.1 Az óvoda és a család	37
8.2 Az óvoda társadalmi környezetével való kapcsolattartás módja	38
9. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	38

10. A program ellenőrzése, értékelése	38
11. Legitimációs záradék	39
Mellékletek	40

1. Bevezetés

1.1 Nevelőmunkánk jogszabályi háttere

Pedagógiai programunk legutóbbi, 2013-as módosítását a 2012. évben bekövetkezett jogszabályi környezet jelentős változása miatt végeztük el, az alábbi jogszabályokat figyelembe véve:

- 2012. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- a többször módosított 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- a többször módosított 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról¹
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Óvodai Fejlesztő Program, Oktatási Közlöny, 2007. május 14. LI. évfolyam 11. sz.

Megjegyzés: az óvodák működését, tartalmi szabályozását leginkább meghatározó jogszabály, a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1.2 Az óvodánk adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Selyem Úti Óvoda

Pontos címe, telefonszáma:

5502. Gyomaendrőd, Selyem út 101.
06/66 386 – 346

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma:

GYERMEKLIGET Óvodai Oktató Nonprofit Kft.

Alapító: Szabó Anikó (Képviselő testülettel-kötött Közoktatási Megállapodás alapján)
5502. Gyomaendrőd, Sugár út 53/1.

Az óvoda vezetője, a program benyújtója:

Szabó Istvánné óvodavezető

1.3 Óvodánk bemutatása

¹ (a pedagógiai programunk felülvizsgálatakor még ez a rendelet volt a hatályos, de tudjuk, hogy elfogadás előtt áll az új rendelet is)

Városunk a Hármas – Körös partján fekszik, Békés megye észak –nyugati részén. Lakóinak száma: 14.500 fő.

Óvodánk a Gyermekliget Óvodai Oktató Nonprofit Kft fenntartásában működik, Gyomaendrőd város endrődi városrészén helyezkedik el a Selyem úton két lakótelep vonzáskörzetében.

Intézményünk egy egységből áll melyben délelőtt három csoportban, délután két vagy három csoportban folyik a nevelőmunka. (A fenti csoportok száma a beírt gyermeklétszám függvénye.) Az óvodánk környékén nincs visszautasított gyermek. Minden 3 – 7 éves gyermek járhat óvodába, akkor is, ha a szülők nem dolgoznak. Az óvodánk férőhelye 90 fő, a kihasználtságunk 100%, vagy fölötte volt.

Az épület 1974-ben épült. Komfortfokozata: hideg-meleg víz, központi gázfűtésű és szennyvízcsatornára rákötött épület. Saját telefonvonallal rendelkezünk. Az óvoda területe: 2843m², a csoportszobák területe: 192m²

Öltözők, ebédlő, járulékos helységek területe: 180m²

Udvar területe: 225m²

Az óvodán belül a csoportszobákon kívül van egy ebédlőnk, amely egyben öltöző is, valamint egy tálalókonyha, ezen kívül egy nevelői szobával rendelkezünk. Ebben az épületben van az óvodavezető iroda helysége is. Az óvodához tartozik még egy kazánház és egy tároló helység. Az óvoda épületét tágas, esztétikus elrendezésű udvar veszi körül, melyet a sok-sok játék mellett virágok, fák, bokrok díszítenek. Igazi gyermekparadicsom. Az óvoda udvarán füves és betonozott rész egyaránt található. A nagy füves részt mozgás – és ügyességfejlesztő fajták gazdagítják. A különböző játékokon kívül van még óvodánk udvarán egy fedett szín, melyet rossz idő esetén levegőzésre használunk. Egy fából készült babaház és két nagy homokozó gazdagítja a játék lehetőségeket. Udvarunk díszei közé tartoznak a szépen megmunkált virágos kertjeink.

Az óvodában három: kis, közép és nagycsoportban jól felkészült gyermekszerető óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. A csoportszobáink esztétikusak, természetes anyagokkal vannak berendezve, ahol kreatív fejlesztő játékokkal elkülönített kuckók biztosítják a gyermekek tevékenységeit. Pedagógiai elvünk, hogy ebben az életkorban kiemelt jelentőséget kell tulajdonítanunk a pozitív személyiségjegyeket alakító élmény gazdag mindennapok megteremtésének. Az intézményben többrétű fejlesztés folyik, melynek során a hátrányos helyzetű gyermekeket is igyekszünk iskolaéretté tenni.

Célunk: megelőzni, időben észrevenni, korrigálni a szociális hátrány miatt kialakult hiányosságokat. Széleskörű módszertani repertoárunkból, az egyéni különbségekre figyelő, egyénre szabott módszereket alkalmaznak a kollégák a napi gyakorlat során az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

Pedagógiai programunkban kiemelt helyet foglal el az egészséges életmódra nevelés, amire igen nagy szükség van a mai világban, hisz nagyon fontos az egészséges táplálkozás és a megfelelő mozgáskultúra kialakítása. Úgy gondoljuk és valljuk, hogy ezt az óvodás korban a 3 – 7 éves kisgyermeknél már szükséges elkezdni, hogy életformájukká váljon. Az óvodások rendkívül nagy mozgásigényének kielégítésére a tágas udvar mellett egy jól felszerelt tornaszoba is a rendelkezésre áll. A gyermekek egészséges személyiségének fejlődése érdekében óvodánkban lehetőség van: számítógépes, kézműves, angol, gyógytestnevelés és vízhez szoktatás foglalkozásokra.

Minőségi munkánk eredménye az óvodánk teljes kihasználtsága és a szülők, az iskolák elégedettsége.

Kollektívánk oly program szerint szeretne továbbra is dolgozni, amely elősegíti, hogy a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozzanak.

Az óvodapedagógusoknak ismerniük kell a módját és vállalni a felelősséget, hogy úgy vezessék el a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy új feladatokra felkészültek, alkalmasak legyenek, s közben a boldog gyermekkorukat megőrizhessék.

„Nem az a fontos, hogy a gyermek milyen tudással érkezik,
Hanem, hogy milyen tudással megy el.”

1.4 Az óvodánk sajátos arculata, helyi értékeink

Óvodai nevelésünk sajátos arculatát, pedagógia munkánk egyes területeinek kiemelt kezelését a településrész és az óvodánkba járó családok sajátos szociokulturális háttere indokolja, ezért különösen fontosnak tartjuk az alábbiakat:

- a)** Az *anyanyelvi nevelést* kiemelt feladatként kezeljük, amelynek révén segíthetjük a gyermekek önbizalmának kifejlődését, megerősítését, szociális kapcsolataik kedvező alakulását.
- b)** A *nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, kiemelt bánásmódot igénylő* gyermekek speciális fejlesztését (sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, másság elfogadása, esetleg a tehetséges gyermekek korai felfedezése)
- c)** A *lakóhelyünk természeti adottságaink megismertetését, megszerettetését* a megóvásukra nevelésen keresztül, az *egészséges életmód kiemelését, a gyermekek mozgáskészségének fejlesztését.*
- d)** Tájegységünk *népi, kulturális hagyományainak beépítését* a programba, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével.

2. Az óvodai nevelésünk célja, alapelveink

2.1. Gyermekképünk

„Hajolj fölém, tanulj meg engem
Próbáld meghallani csepp hangomat,
Hogy rám ismerj”

(Szabó Magda)

Óvodai munkánk során törekszünk arra, hogy a gyermeket szeretetre, egymás megértésére és a másság elfogadására neveljük. Óvodás gyermekünk legyen vidám, boldog, kiegyensúlyozott. Testi-lelki egyensúlya legyen összhangban.

Váljék kreatívvá, alkotókedvűvé, jól kommunikáló képességűvé. Őrizze meg a település hagyományait.

Szeretnénk, ha az általunk nevelt gyermekek fejlett ítélőképességgel rendelkeznének. Erkölcsi és társadalmi felelősség érzetük kialakulna, és ezáltal társadalmunknak hasznos tagjává válnának.

Kollektívánk hitvallása:

Olyan gyermek nevelése, akik képesek rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra. Tisztelik és megbecsülik azt.

„Kisgyermekem, csak nézzél szerte szét, érted van itt minden, ami szép”

2.2 Az óvoda pedagógusképe

Olyan óvodapedagógus aki megértő, együtt érző, elfogadó, szülőket tisztelő, segítő. Szeretetteljesség, következetesség jellemezze.

Alapvető feladata:

- Maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségleteit, érzelmi biztonságát.
- Optimális fejlődést biztosítson minden gyermek számára.
- Munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességeit, fejlődési ütemét.
- Segítse tehetsége kibontakoztatását.

2.3 Óvodai nevelésünk célja

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg:

- a 3-6-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségének kibontakozását elősegítsük, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).
- Célunknak tekintjük a boldog, derűs gyermekkor biztosítását az óvodai nevelés eszközeivel
- Nevelési célunk, hogy óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyermekeket bízunk a szülőkre. A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése

- Az átlagtól eltérő gyermekeknek széles út kínálása a fejlődéshez. A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése játékon, mozgáson, tevékenykedtetésen keresztül.

2.4 Nevelési alapelveink

- Az óvodai nevelés az emberi személyiség, az emberi jogok alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul. Az óvodában a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermeki személyiséget - mint fejlődő személyiséget - különleges védelem illeti meg. Az óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel és mással nem helyettesíthető játékra; e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről; a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése keretében biztosítjuk a kisebbségi önzonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori- és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.
- Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete. Ebből következően a gyermek 7-9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A 3-6-8 éves gyerek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világszínűségét. Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
- A munkajellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.
- A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás leghatékonyabb útja.
- Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása helyes minta és szabály közvetítéssel (a javítgatás elkerülésével)- az óvoda nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermeki kérdésekre támogatásra és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk. Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.
- A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.
- Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatba kerülő gyermekekkel és felnőttekkel pozitív, kedvező hatások, élmények érjék.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Nevelési cél, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.
- A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátíthassa. A szokásrendszeren és az együttélésekből fakadó interakción keresztül fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.
- Jelentős a megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítása. A helyes tisztálkodási- és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.
- Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

3. Az óvodai nevelésünk feladatai

3.1 Általános feladatainkat meghatározza az óvodás gyermek testi, lelki, pszichikai szükségleteinek kielégítése.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása az óvodai nevelés funkciói közül a legfontosabbat érvényesíti: az egészség, a testi fejlődés, a fizikai állapot védelmét és fejlesztését.

Célunk: a gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt feladata gondozás közben (összehangolt, sürgetésmentes munka, kommunikáció, érzelem kinyilvánítás, stb.), önállóságuk fejlődésének elősegítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben a sérült és ép gyermek számára sok a közös élmény, a közös együttlét öröme, ahol megtanulják épek és sérültek elfogadni, segíteni egymást, s ez segítse a barátkozást, az együttélést, egymás szeretetét, tiszteletét a későbbi életükben is.
- egészséges napirend, életritmus kialakítása,
- a gyermekek életkorához, igényeihez igazodó étkeztetés megszervezése,
- fejlesztő tárgyi környezet kialakítása,
- a balesetmentes nevelés feltételrendszerének biztosítása,
- a gyermekek rendszeres testápolása,
- különböző adományozások, csereakciók, kölcsönzések szervezése (játékok, ruhák, könyvek stb.).
- Az óvónő gondoskodik a megfelelő tárgyi környezetről: az óvoda udvara, helyiségei, a gyermek életkorának megfelelően legyenek kialakítva. A napközben megbetegedett gyermekről fokozottan gondoskodik az óvónő.
- Baleset esetén azonnal forduljon orvoshoz.
- Alakítson ki az életkornak megfelelő életritmust.
- Biztosítsa a gyermeknek a derűs légkörben, azonos időben, kulturált körülmények közötti étkeztetést.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermeknek a folyadék egész nap rendelkezésre álljon.
- Hetente egy alkalommal tartson gyümölcsnapot.

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet és eszközrendszert biztosítunk óvodánkban. A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése során kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni, eltérő szükségletekre, különös tekintettel a HH/HHH, SNI gyermekek szükségleteire.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Az érzelmi biztonság döntő tényező a gyermek életében.

Az óvodánk lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek társas együttélése során az óvodai közösségekben kielégíthessék természetes társas szükségleteiket; a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségűnek tartjuk a *közös élményekre épülő közös tevékenységek* gyakorlását, a *közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak* alakítását. Óvodai életünk elősegíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás – és normarendszerének megalapozását. A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus és az óvoda minden dolgozója, akiknek viselkedése modell értékű.

Célunk: az óvodás gyermekek társas szükségleteinek kielégítése, a másodlagos szocializáció során a társas kapcsolatainak megalapozása, biztonságérzete megszilárdítása.

Feladataink:

- A gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítése.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása.
- A társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján.
- Az erkölcsi érzelmek megalapozása és erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.
- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében. Az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése.
- A társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése.
- A szociális érzékenység fejlődésének elősegítése, a szociális technikák megalapozása.
- A különbözőségek elfogadására nevelés. Modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.
- A tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése.
- A reális, saját értékeit felismerő énkép kialakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása. Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- A személyes és a csoportélet hagyományainak ápolása.
- Szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Nevelési gyakorlatunkban abból indulunk ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, sok esetben hátránycsökkentő szerepet játszik, s a család értéket közvetít a gyermek felé, még akkor is, ha funkciózavarai következtében nem működik mindig jól. Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében az óvoda közreműködik a rendszeres egészségügyi szolgáltatások: a gyermekorvosi vizsgálatok, a védőnői felügyelet és a szakszolgáltatások megszervezésében.

Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodánk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságokra építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről. A felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé a gyermeket, hasonló helyzetet jelentenek a mindennapi élet spontán szituációi, történései.

Célunk: Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében. Az értelmi képességek életkornak megfelelő tevékenységkeretek közötti kibontakoztatása, fejlődésük támogatása a különböző tevékenységformák biztosításával

Feladataink:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- Az etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése,

A beszédfejlődés természetes színtere a játék, ahol természetes élethelyzetekben kerülnek kapcsolatba a gyerekek egymással. A tevékenységeket kísérő beszélgetések, közös társalgások (beszélgető kör, csendjáték), a nyelvi játékok, a szabad önkifejezés, a közvetlen,

ösztönző, szeretetteljes, valóban érdeklődő óvodapedagógus magatartása segíti a beszédminőség alakulását.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes minta szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével)- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére különös figyelmet fordítunk.

3.2 Speciális feladataink

Speciális feladataink köre önként vállalt, azaz a nevelőtestület által felvállalt, illetve az óvoda társadalmi környezetének igényei alapján szervezett többletfeladatokat jelentik.

3.2.1 Nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés

A kisebbségi nevelés célja és feladata: az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbségi kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

- ápolja és fejlessze a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat,
- segítse az identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- A kisebbségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart a gyermekcsoportokban, a szülői igények minden tanévben történő felmérését követően
- Fontos követelmény, hogy a kisebbségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógus ismerje a kisebbség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladat a kultúrkinccs átörökítése.
- Az óvodánk nevelőmunkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel), a kisebbségi szervezetekkel (CKÖ) való együttműködéssel a hagyományápolás és a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.
- A kisebbségi neveléshez a kisebbségi kultúra ápolását segítő eszközöket biztosítunk.
- Az óvoda környezete tükrözi a kisebbség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A cigány kisebbségi óvodai nevelés formája óvodánkban: cigány kulturális nevelés magyar nyelven.

- A cigány kisebbségi óvodai nevelés keretében pedagógiai programunk tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban hangsúlyozottan kell szerepeltetni a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilágnak helyet kell kapnia. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepeljen a cigány táncművelés megismertetése.
- A cigány kisebbségi óvodai nevelés olyan módon készítse fel a gyermekeket a sikeres iskolai előmenetelre, hogy tudatosan építsen a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságokra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

- a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája iránt;
- ismerjen a kisebbség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat;
- ismerkedjék meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

3.2.2 Fejlesztő, differenciáló pedagógia

A nevelési tanácsadó, szakértői bizottság vizsgálatán kiszűrt - beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő - óvodás gyermekek megsegítését elsősorban a saját gyermekcsoportjában az óvodapedagógusok feladatának tekintjük.

Az egyéni fejlesztés személyre szóló programjának kidolgozásában és megvalósításában - a nevelési tanácsadó illetve a szakértői bizottság javaslata alapján - kiemelt szerepet szánunk a differenciáló pedagógiai végzettséggel rendelkező óvodapedagógusainknak.

A gyermekek egyéni fejlesztésének dokumentuma:

- "Egyéni haladási napló" és az
- "Egyéni foglalkoztatás terve".

3.3.3 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését az óvodai csoportokban a többi gyermekkel együtt nevelve valósítjuk meg intézményünkben.

Az óvodai nevelés, az óvodai foglalkozás elsődlegesen nem a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, a gyermek egészségügyi rehabilitációját, rehabilitációját szolgálja.

A tanulási képességet vizsgáló rehabilitációs és szakértői bizottság véleménye alapján egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv (egyéni haladási napló) alapján - biztosítjuk egyéni megsegítésüket.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése érdekében biztosítjuk, hogy a fogyatékoság típusának megfelelő végzettséggel, szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segítse az óvodapedagógusok munkáját.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését különösen az alábbiak figyelembe vételével valósítjuk meg:

- a kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet megteremtésével segítjük;
- az óvodában töltendő időt - szakértői vélemény alapján - folyamatosan és fokozatosan növeljük;
- a különleges gondozási igény kielégítésénél kiemelt figyelmet fordítunk a speciális segédeszközök használatára, a segédeszközök elfogadtatására, az azok következetes használatára és megőrzésére nevelést folyamatos feladatunknak tekintjük;
- a fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-, orvosi -, pszichológiai- komplex vizsgálat diagnózisaira, javaslataira építjük;
- a fejlesztések a számunkra megfelelő területeken valósuljanak meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

A helyi pedagógiai programunkban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbözőségek ellenére minden gyermekre érvényesek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tartalmi és eljárásbeli differenciálás nagyobb mértékű és a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét is szükségessé teszi.

A gyermekek egyéni fejlesztésének dokumentuma:

- "Egyéni haladási napló" és az
- "Egyéni foglalkoztatás terve".

3.3.4 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A városunkat sújtó nagymértékű munkanélküliségből adódóan megnőtt a rossz anyagi körülmények között élő családok száma. Egyre több a helytelen életmódot folytató felnőtt, a családok szétesnek, sok szülő iskolázottságának alacsony foka, az elhanyagoló nevelés kapcsán egyre több a veszélyeztetett és hátrányos, s ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek száma óvodánkban.

A hosszantartó munkanélküliségből fakad, hogy a családok működési rendje megváltozott. A klasszikus apaszerep eltűnt, sok esetben a gyermekek után járó juttatásból élnek. Az örökös feszültségből pszichés problémák adódnak. Ezeket a megváltozott szerepeket, viselkedésmódokat veszik át a gyerekek.

A gyermekvédelem: mindazoknak a pedagógiai, jogi, egészségügyi és szociális tennivalóknak az összessége, amelyek a veszélyeztetett gyermek nevelését, eltartását, munkába állását, érdekvédelmi és egészségügyi gondozását biztosítják.

Ebben az értelmezésben tehát idetartozik valamennyi gyermekvédelmi tevékenység, függetlenül attól, hogy azt mely hatóság vagy személy végzi. Az állami és társadalmi szervek a gyermekvédelemben az alábbi elvek megvalósítására törekszenek:

- a gyermekvédelem legyen a társadalmi nevelőmunka szerves része, a gyermekvédelem legyen a család védelme,
- a gyermekvédelem leglényegesebb tevékenysége a prevenció (megelőzés) legyen,
- a gyermekvédelmi munka során törekedni kell a személyiség teljes kibontakoztatására, illetve a sérült személyiség orvoslására,
- biztosítani kell a gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelkedő gyermekek korszerű nevelésének feltételeit.

A gyermekvédelem célja: a megelőzés, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében való segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Óvodánk feladata, hogy felismerje a problémát, keresve az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembereknek.

- **Hátrányos helyzetű gyermekek** azok, akiket a családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

- **Ezen belül halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az,** akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, illetve szülei – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint vezetett nyilvántartás alapján készült statisztikai adatszolgáltatás, a gyermeket megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint – legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, fejezték be sikeresen, továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

- **Veszélyeztetettek azok a gyerekek,** akik testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja.
Óvodánkban a gyermek és ifjúságvédelmi feladatot óvodapedagógus látja el. Feladata:
 - szükség esetén környezettanulmányt végez, lejegyzi a családra jellemző adatokat, feltárja a veszélyeztetettség okait.
 - szem előtt tartja a beiskolázási kötelezettséget.
 - családlátogatást végez a csoportvezető óvónővel
 - kapcsolatot tart a Városi Gyámügyi Osztállyal, a Gyermekjóléti Szolgálattal.
 - véleményezést készít a gyerekekről
 - problematikus gyermekek kiszűrése, szakemberhez való irányítása
 - kapcsolattartás a hátrányos helyzetű családokkal
 - megfelelő segítségnyújtás módjának keresése (segély, csomag)
 - tartsa szem előtt az óvodáskorú gyermekek jogaival kapcsolatos Közoktatási Törvényt.
 - Ismerje az ENSZ egyezményben kiadott közleményt a gyermekek jogairól

Módszerek

- türelmesen, megértően végighallgatja a szülők problémáit, de elsődlegesnek a gyermek jogait tekinti.
- Folyamatos kapcsolattartás és figyelem a családok felé. Helyzetük ismeretében a lehetőségek, a támogatási formák ismertetése.

3.3.5 Integrációs Óvodai Fejlesztő Program alkalmazása

Célunk:

- Három éves kortól kiváló minőségű óvodai nevelés biztosítása a HH/HHH gyermekek részére.
- Az óvodán belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- A szociokulturális hátrányok csökkentése az óvodai nevelés eszközei segítségével
- A családokkal való együttműködés, szülők bevonása az óvodai életbe.

Feladataink:

- A HH/HHH gyermekek településen belüli teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- A gyermekcsoportokban a HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítjuk óvodai-, és csoport szinten a szegregációmentességet.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésével.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli társadalmi és civil szervezetekkel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai neveléssel csökkenteni tudjuk.

Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport

körében. Valamennyi 3. életévet betöltött HHH és veszélyeztetett helyzetű gyermek felkutatása, rendszeres óvodába járatásuk biztosítása.

- **Differenciálás heterogén csoportokban**, az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereinek alkalmazása. Integrációt elősegítő csoportalakítás (egyéni, kicsocportos).
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása gazdag, **vonzó óvodai programokkal; a szülők, családok óvodai életbe történő bevonásával**; családlátogatással, sokrétű együttműködési formák alkalmazásával.
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása: tanév elején a szülői igények írásbeli igényeinek felmérése után, minden szülői igényt kielégítő óvodai nyitvatartási idő kialakítása.

Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

- értékelő esetmegbeszélések a fejlesztő pedagógusok vezetésével,
- problémamegoldó fórumok működtetése
- hospitálásra épülő együttműködés, különös tekintettel a fejlesztő program alkalmazása érdekében.

Pedagógiai munka kiemelt területei

A tudáshoz való hozzájutás esélyét minden HHH kisgyermek számára biztosítani szeretnénk; A 3-8 éves korú gyermekek- sajátos kultúrájukból és családi életvitelükből adódó különbözőségekre tekintettel sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése, differenciált módszerekkel.

Feladatunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása ahol a különbözőség felé fordulás minden óvodai dolgozó számára természetessé válik, hogy megismertessük a befogadó társadalom normáit, alakítsuk a családok értékrendjét, erkölcsi magatartásukat.

Ennek érdekében az óvodába lépéskor **komplex állapotfelmérést** (részletes anamnézis) készítünk, az eredményeket rögzítjük a fejlődési naplóban.

Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) hangsúlyos alkalmazásával az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása (helyes mintaadással az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű). Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Feladatok:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező képességének fejlesztése,
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés képességeinek fejlesztése,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása.

Az anyanyelv fejlesztése elválaszthatatlan bármely nevelési területtől és tevékenységtől. A kontaktusteremtés és tartás legfontosabb eszköze a nyelv, amely óvodáskorban összefonódik a tevékenységekkel.

Érzelmi nevelés, szocializáció (az óvodai nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés támogatása)

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségűnek tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlását, a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakítását. Óvodai életünk elősegíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését. A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus, akinek viselkedése modell értékű.

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, stb.) közreműködésével.

Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása az óvodai nevelés funkciói közül a legfontosabbat érvényesíti: az egészség, a testi fejlődés, a fizikai állapot védelmét és fejlesztését.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek és mozgásigényének kielégítése során kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni, eltérő szükségletekre.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:

- a gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, legyen kulturális identitásuk,
- őrizzék meg kíváncsiságukat, legyenek önállóak, ismerjék meg a saját értékeiket, erősségeiket;
- pozitív beállítódással szeressenek többet tudni, felfedezni, megismerni;
- szerezzenek sok pozitív tapasztalatot, éljenek meg sok élethelyzetet, amelyek hozzájárulnak testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz;
- tanulják meg és tapasztalják meg az együttműködésben az alkalmazkodás és az önérvényesítés lehetőségeit, a kompromisszumok, konszenzusok kialakításának stratégiai elemeit;
- legyenek képesek társaikkal és felnőttekkel szíves kommunikálni, kapcsolatot teremteni és kontaktust fenntartani;
- legyenek képesek önmagukat szabályozni, rendelkezzenek önkontrollal (annak elemi szintjéig jussanak el: a szabályok ismeretében tudjanak dönteni helyes vagy helytelen megnyilvánulásaik között);
- legyenek képesek helyzetekben, tevékenységekben önmagukat is motiválni és kevés felnőtt segítséggel problémáikat egymás között megoldani;
- legyenek érzékenyek mások problémáira és fogadják el társaik másságát;
- legyenek optimista szemléletűek, jókedvűek, tudjanak örülni a kis sikereknek is,
- az enyhén sérült gyermekek rendelkezzenek önbizalommal;
- az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek ismerjék meg a saját kulturális értékeiket, hagyományait.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása:

- a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek,
- differenciálás,
- kooperatív technikák,
- mozgás, zene felhasználása,

- szülőkkel való partneri együttműködés módszerei: nyitott napok, nyitott hetek, családi napok, fogadó órák, nyitott óvodai ünnepek stb.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka:

Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) **kezdeményezése, megszervezése**

Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)

- A gyermekcsoportok és a szülői értekezleteken az egészség megőrzése, a gyermekkori betegségek és az egészséges életmóddal kapcsolatos témakörben gyermekorvosi előadás, konzultációk tagóvodánként.
- Védőnői részvétellel egészséges táplálkozás- reform konyha a családban (beszélgetés, egyszerűbb ételek elkészítése, kóstoló)
- Gyermek gondozása, ápolása – védőnői tanácsadás a tagóvodákban

Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)

- ruhák gyűjtése és adományozása,
- ünnepváró délutánok, lakásdíszek készítése,
- könyvek, játékszerek kölcsönzése
- CKÖ közreműködésével játékok adományozása,
- óvodai kirándulások szervezése,
- családi napok szervezése

A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában)

- Évente 3- 4 alkalommal kerek asztal beszélgetés a gyermekek helyzetéről a szociális ellátó rendszer szakembereivel.
- Esetmegbeszélések
- Rendszeres, napi kapcsolat a családgondozókkal.

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- **Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat** (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- **Védőnői hálózat** (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- **Szakmai szolgáltatók** (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
 - Nevelési Tanácsadó
 - Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság,
 - **Cigány kisebbségi önkormányzat**, illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka:

- a tanulási képességek megalapozása,
- a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése fejlesztő pedagógiai, gyógypedagógiai, eljárásokkal
- az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása, fejlesztése rajz kiállítások, vers- és mesemondó versenyek szervezésével.

Iskolaválasztás segítése:

- a kijelölt iskolával közös kapcsolatfelvétel,
- a szabad iskolaválasztással,
- a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás támogatása.

Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program

- a DIFER mérés 4 éves korban való megkezdése,
- kölcsönös hospitálások, esetmegbeszélések,
- közös programok szervezése (gyermeknap, kiállítás, kirándulás, színházlátogatás, kiállítás)
- közös műhelyfoglalkozás,
- **A gyerekek fejlődésének után követése** legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről:
 - az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
 - a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon, gyermekének óvodai életében,
 - családi napok szervezése,
 - család az óvodában, óvoda a családban program szervezése.

Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása

- szülői értekezleteken,
- fogadó órákon
- családgondozóval közösen
- gyermekjóléti és családsegítő szolgálat illetékes szakembereivel közösen.

Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése

- óvodai élettel kapcsolatos rendezvények (farsang, karácsony, anyák napja, kisebbségi ünnepek)
- szülőkkel közös kirándulások során, óvodák udvarán szervezett kerti partikon,
- családi napokon,
- hétfői játszótéri foglalkozásokon.

Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása

- A szülői igények, elégedettség, elégedetlenség figyelemmel kísérése, a pedagógiailag elfogadható igények teljesítése.

Intézményi önértékelés, eredményesség

Intézményi önértékelés készítése a mindenkori éves elvárt, aktuális eszköz segítségével, a Támogatási szerződésben foglaltak szerint

3.3.6 Óvodánk egyéb tevékenységei, szervezett csoportfoglalkozások a gyermekek számára

Nevelési időben szervezett térítésmentes csoportfoglalkozások:

Logopédiai ellátás

Vezeti: a Térségi Humánsegítő Szolgálat szakembere

Speciális pedagógiai gondozás az eltérő fejlődésmentű gyerekeknek

Vezetik: belső és külső szakemberek, gyógypedagógusok

Gyógytestnevelés

Vezeti: szakirányú végzettségű óvodapedagógus

Számítógépes foglalkozás

Vezeti: a mindenkori nagycsoportos óvónő

Vízhez szoktatás

Vezeti: szakirányú végzettségű óvodapedagógus

Nevelési időn kívül szervezett térítésmentes csoportfoglalkozás

Társastánc

Vezeti: külső táncoktató

Térítéses csoportfoglalkozások

Angol foglalkozás

Vezeti: óvodapedagógus

Kézműves foglalkozás

Vezetik: Óvodapedagógusok

Ezen foglalkozásokra nevelési időn túl kerül sor.

4. Az óvodai élet megszervezése

4.1 Az óvoda felvételi rendje

Az óvodánkba való felvétel rendjét a jogszabályokban meghatározott módon szervezzük meg, és végezzük.

A hozzánk jelentkező családok gyermekeinél elsősorban a betöltött 3. életévtől vesszük fel a gyermekeket. (Az ennél fiatalabb korú gyermekek számára bölcsődei ellátást biztosít a fenntartónk, önálló intézményben.)

A beiratkozás során minimális elvárásunk a mozgáskorlátozott kisgyermek esetén a segédeszközzel vagy anélkül történő helyváltoztatás, illetve megtanításának lehetősége.

Óvodába lépéskor az óvoda rendelkezésére kell bocsátani a jogszabályban meghatározott dokumentumokat.

4.2 Az óvodában folyó nevelőmunka személyi feltételei

Óvodánk gyermekcsoportjaiban biztosított a 2 fő felsőfokú szakképzettséggel rendelkező óvodapedagógus és az egy fő dajka.

A gyermekekkel foglalkozik még gyógypedagógus, gyógytornász, logopédus a saját nevelési igény és a gyermeklétszám függvényében. Nevelőtestületünk sokoldalúan képzett szakemberei teszik lehetővé, hogy vállalt feladatink nagy részét saját erőforrásunk terhére tudjuk megoldani, és csak kis mértékben veszünk igénybe külsős szakembereket.

Az óvodapedagógusok munkaidő-beosztása a következő:

Délelőtt: 6,30 – 13 óráig 7 – 13,30 óráig

Délután: 10 - 16,30 óráig 11 – 17,30 óráig

Logopédus: heti 8 óra

4.3 A napirend összeállításának elvei

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok helyes kialakítása, a játékra szánt megfelelő időtartam biztosítása. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben.

A napirendet a stabilitás, a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi.

- **Stabil pontok:** a rendszeresen, az azonos időpontokban visszatérő tevékenységek jelentik. Pl.: pihenés, játék, étkezés stb.
- **Folyamatosság** vonatkozik a tevékenységek közötti átmenetre. Pl.: folyamatos tízóraiás, az eltérő egyéni alvási igény figyelembevétele, a gyermekek biológiai szükségleteinek kielégítése, stb.
- **Rugalmasság:** a napirendben az időkeretek rugalmas alakítását jelenti. Pl.: a napirend évszakhoz igazodó alakítása.

A napirend pontosan visszatérő és rugalmasan változtatható elemekből áll. Reggel a nyitás után bármikor érkehetnek a gyermekek. Jó idő esetén már reggel az udvaron vagyunk. Ha hűvösebb van, 10 óra után megyünk ki. Egyszerre, együtt tízóraiunk, uzsonnázunk és ebédelünk. Az asztalnál szabad beszélgetni, magunkon és egymáson segítve ügyeskedni, ételt meríteni, vizet önteni. Nyugodtan eszünk, iszunk, nem sietünk. Fogmosás és pizsamába öltözés után, kissé behúzott függönyökkel, a kiszellőztetett szobában kezdődik mesével a pihenés. A testi szükségletek civilizált kielégítése, az önállóság és a segítségnyújtás egészséges aránya mindenképp előtérbe áll. Vizet inni, WC-re menni, szabadon mozogni mindig lehet. Enni és aludni az egyéni kívánságok, igények és a legszükségesebb csoportnormák messzemenő tiszteletben tartásával kell és lehet.

A nevelési folyamat **alaprítmusát az évszakok változása adja meg.** Az évszakok szerint változik a kinn és benn töltött idő aránya, a játékok és egyéni tevékenységek helye, hangulata, tartalma.

Intervallumokkal bejelölt napirend, amelyet javaslatként minden óvónő felhasználhat a csoport-napirend elkészítéséhez.

Javasolt napirend:

(6³⁰)8⁰⁰-12⁰⁰ Folyamatos játéktevékenység

- étkezés, önkiszolgálás
- egészségügyi szokások gyakorlása
- szervezett és szabad mozgás
- játék a szabadban, séta, kirándulás

- 12⁰⁰-15⁰⁰
- tanulási lehetőségek kihasználása
 - ebéd, testápolás, önkiszolgálás
 - csendes pihenő - mese, vers, altató -
 - folyamatos ébredés
 - étkezés, egészségügyi szokások gyakorlása
- 15⁰⁰-16⁰⁰ (16³⁰) Folyamatos játéktevékenység
- alkalmankénti testedzés
 - folyamatos hazamenetel
 - tanulási lehetőségek kihasználása mikrocsoportosan ill. egyénenként

A napirendet a gyermekcsoportokban az óvodapedagógusok alakítják ki. Az óvodapedagógusok a gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani szükségleteinek figyelembevételével tervezik meg.

4.4 A hetirend összeállításának elvei

- a hét során legyen biztosítva, hogy az adott nap során egy-egy tevékenység nagyobb hangsúlyt kapjon, s e szerint történjen a célirányos képességfejlesztés
- a napirend biztosítsa az egyidőben, párhuzamosan végezhető, többféle tevékenység végzését a gyermekek számára
- naponta legyen lehetőségük a mesére, versre, vizuális tevékenységre, énekekre
- a heti ciklus tervezése nem kötelező jellegű, ettől eltérő időtartamra (két hét, vagy más) időtartamra is tervezhető tevékenység, a tevékenység jellege, tartalma, komplexitása függvényében
- heti egy-két alkalommal kötelező testnevelés foglalkozást szervezni
- minden gyermek számára szükséges biztosítani, hogy a megkezdett tevékenységét kedvük szerint folytathassák a hét során.
- Az aktuális hetirendet az óvodai csoportnaplók tartalmazzák. A tevékenységek tervezéskor egy-egy napra egy bizonyos téma a meghatározó, amely komplex foglalkozássá válik a következő tartalmi jellemzők alapján:
- komplex rendszereket, folyamatokat értelmezünk az óvodás gyermekek szintjén
- a foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- a foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket

A csoportok hetirendjét az óvodai csoportnapló tartalmazza.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 Mozgás

Célja: A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése és a mozgás megszerettetése. A mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával. A testi képességek - fizikai erőnlét - fejlesztés

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Ennek fejlődését születésétől a kisgyermekkorig figyelemmel kísérik, mivel ebben az életszakaszban a gyermek mozgásfejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről. A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3 – 7-8 éves gyermek fejlődésében. A mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósíthat a pedagógus. Fő

feladat a nagymozgások, szem – kéz, szem – láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztése. A mozgásigény kielégítése az ép és sérült gyermekek szempontjából azonosságokat és különbözőségeket mutat:

Azonosságok:

- a mozgás igénye
- a mozgás, mint örömfórák megélése
- a mozgás önbizalom növelő hatása
- az együttes mozgás élménye

Különbözőség:

- a mozgás – és látássérült gyermek mozgásigényének kielégítése speciális feladatok megoldásával bővíti a fogyatékoság függvényében.

A mozgásigény kielégítésének közös lehetőségei:

- szabadon választott tevékenységek
- napi szervezett testnevelés
- tervezett közös testnevelés speciális eszközökkel
- mindennapos testnevelés
- séták, kirándulások

A mozgásigény kielégítésének helyszínei:

- csoportszoba
- udvar
- tornaszoba

A tevékenységbe bekapcsolódhat a mozgás – és látássérült gyermek is, de annak kritériumait a gyógytornász határozza meg az állapot függvényében. A mozgássérült gyermek esetében fontos annak ismerete, hogy melyek azok a káros mozgásformák, melyeket nem végezhet.

A mozgásfejlesztés fő feladatai:

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása
- Mozgástapasztalatok bővítése
- Mozgáskészségek kialakítása
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.

Mozgásfejlesztés a testnevelés foglalkozásokon

Fontos, hogy az óvodapedagógus felkeltse és megőrizze a gyermekek mozgáskedvét és tudatosan építsen rá.

-3 – 4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kell elsősorban segíteni. (csúszás, mászás, bújás)

-4 – 5 éveseknél nagyobb hangsúlyt kap a szem – kéz, szem – láb koordináció, az egyensúlyérzék fejlesztése.

-5 – 6 éveseknél a finommotorikára kell a legnagyobb figyelmet fordítani.

A szabad játéktevékenységben az a cél, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.

A foglalkozások anyaga az atlétika, torna és játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze. A speciális gyakorlatok beiktatására is a testnevelés foglalkozásokon kell alkalmat teremteni (légzéstechnika)

A foglalkozások megszervezésénél figyelembe kell venni:

- a csoport általános fejlettségét
- a fejlődés ütemét
- a gyermek egyéni tempóját
- a gyermek képességeit

Fontos, hogy a várakozási idő a lehető legkevesebb legyen. Amíg lehetőség van rá, a gyermekek a szabadban tornázzanak.

3 – 4 évesek anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza

-4 – 5 éves korban szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése és a szem – kéz, szem – láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok.

-5 -7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcéltobb. Az alaklás, formaállandóság, fejlesztésére tervezhet gyakorlatot az óvodapedagógus. Új feladat a finommotorika és a keresztcsatornák fejlesztése.

A mindennapi frissítő tornára a foglalkozásokkal összehangolva naponta egyszer 5 – 15 perces időtartamban kerül sor.

A mozgásfejlesztés formái: szervezett foglalkozások, mindennapos testnevelés, szabad mozgásgyakorlás, játékos, kezdeményezett mozgásos játékok, kirándulások, túrák.

5. 2.Játék

A belülről indított **játéktevékenység célja** a gyermekek által szabadon kezdeményezett, spontán játék elősegítése. Élmények, otthoni tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Továbbá célunk, a fejlesztési feladatok játékban történő alkalmazásával naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosítva a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegíti.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt légkör, elegendő idő és hely biztosítása, a játék számára.
- A játékokhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményekből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a játék fejlesztése érdekében.
- Az óvodában megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyerekekkel.
- Nyugodt légkör, elegendő hely és idő biztosítása a játék számára.
- A nyugodt légkör az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele, mert elmélyült, örömteli játék e nélkül nem lehetséges. Nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is.

A folyamatos napirend bevezetésével megszűnt a játékidő szakaszolása. Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy kapcsolódás nélkül tevékenykedhessen, elmélyülten játszasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására. Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb lehetősége van fejlődésének elősegítésére. A vegyes életkorú csoportokban a különböző fejlettségű gyermekeknek más a játékeszköz igénye és a szociálisan érettebb gyermekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre. A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. A csoportszobában elegendő helyet biztosítunk a nagyobb mozgást igénylő játékhöz is, valamint a szőnyegekben az építéshez, konstruáláshoz, megfelelő asztalokon az ábrázoló tevékenységhez, barkácsoláshoz, a szerepjátékhöz, kirakózáshoz.

A kicsiknél több lehetőséget biztosítunk az egyéni kis pihenő vagy "búvóhelyek" kialakításához.

Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékhöz, de itt is fontos, hogy széleskörű tevékenységhez biztosítunk helyet.

- A játékhöz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, az lényegesen befolyásolja mindenirányú fejlődését.

A játékhöz olyan eszközt biztosítunk, mely esztétikus, könnyen tisztítható, veszélytelen, jó minőségű, különböző alapanyagú, sokféleképpen egymással variálható. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása.

A fejlesztés lehetőségei

Az óvodapedagógus ügyel arra, hogy a különböző játék típusokat játszó gyermekek ne zavarják egymást, az épek vigyázzanak társaikra, a sérülés mértékétől függően a sérült gyermekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz. A mozgássérült gyermeknek nagyobb helyre van szüksége, a látás és hallásfogyatékos gyermek szívesen tevékenykedik egyedül.

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek biztonságban érezze magát. A mozgásszervi, érzékszervi, beszédszervi illetve fejlődésben akadályozott, kommunikációs zavarokkal küszködő gyermeket minél hamarabb résztvevővé kell tenni a közös játékban. Nagyon fontos az ilyen összetételű csoportban az egymás játékának, alkotásainak megbecsülése. Az egészséges versenyszellem speciális kialakítására törekszünk és arra, hogy a sérült gyermek is mindenfajta játéktevékenységben részt vehessen.

Mindenfajta játékban nagy szerepe van az utánzásnak, melyben a sérült gyermek részére az ép gyermek megfelelő példát tud nyújtani.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttjátszani. Játékukban leggyakrabban jelentkezik a szerepjáték. Az ismert meséket szívesen eldramatizálják, bábozzák. Képesek bonyolult építményeket létrehozni. Kedvelik a szabály-játékokat, és képesek a normák betartására.

Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok.

5.3 Verselés, mesélés

Az anyanyelvi – kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelő munka minden területét. Közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. A

mese és a vers része az egész óvodai élet átfogó anyanyelvi nevelésének. A gyermekekkel való játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetőség a beszéd, a szórakoztatás, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosításához.

Célja: Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása. A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása. A gyermek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalom iránti érdeklődés felkeltése. Helyes mintaadással az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelő tevékenység egészében.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságára építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.

Az óvodapedagógus feladatai

- az óvónő szeresse, ismerje anyanyelvét.
- Beszéde legyen példa értékű
- Mondanivalóját közölje világos, de egyszerű és változatos mondatokban.
- Kérdéseivel is fejlessze a gyermek gondolkodását.
- Igyekezzen megérteni az alig vagy keveset beszélő gyermeket.
- Ismerje fel a beszédhibákat.
- Ne szerepeltesse egyedül a beszédhibás gyermeket.
- Az óvónő a nap folyamán többször kezdeményezzen beszélgetést a gyermekcsoporttal vagy egy-egy gyermekkel.
- törekedjen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, gyermeki kérdések érvényesülésére, és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani
- Tervezze meg az óvónő, hogy milyen új fogalmakat kíván megismertetni a gyermekekkel, milyen változatos formájú kérdéseket tesz fel, hogyan fogalmazza meg utasításait, hogyan mutatja be a témát.
- A játékos megőrzésével, megfelelő motivációval a játékos tevékenységek örömteli végzésével valósuljon meg, és a céltudatos képességfejlesztést szolgálja a gyermekek érdekében.
- Olyan szociális közeg biztosítása, ahol a gyermek kifejezheti önmagát, kérdezni tud, véleménye van, válaszolni akar.
- mindennap legyen helye, ideje mesélésnek, verselésnek, ahol szerepet kapnak a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek is, valamint a meséi, versei is

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.

- A gyermekek várják és kérik a mesét.
- Szívesen mondogatnak rigmusokat, verseket, mondókákat.
- Egyszerűbb meséket szívesen mesélnek, báboznak és jelenítik meg dramatikus játékkal.
- Néhány kedvelt mesehőssel megtörtént dolgot bevisziknek játékukba.
- Pozitívan alakul kommunikációs készségük

5.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja: Örömteli és élménygazdag közös ének-zenei tevékenységek által a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére, zenei ízlésének formálása és esztétikai fogékonyságának alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori sajátosságainak és a csoport képességszintjének figyelembevételével.
- A gyermekek éneklési kedvének felkeltése, a zenei fogékonyság alapozása és az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és a zenei készségfejlesztő játékok által.
- Helyi népi gyermekdalok, dalosjátékok felkutatása. Mondogatásukkal, eljátszásukkal együttes élmény biztosítása, játékos jókedv megteremtése és a zenei anyanyelvi örökség gazdagítása.
- A kisgyermek első zenei élményeit a családjában éli át. A fejlesztés szempontjából figyelembe vesszük, hogy a gyermek hall-e családjában mondókákat, gyermekdalokat. A család az óvodai zenei neveléssel együttműködve segíti a gyermek zenei fogékonyságának megalapozását. Ezért óvodánkban a hirdetőtáblára kiteszük az aktuális kis mondókákat, dalokat melyeket így a gyermek otthon a szüleivel is gyakorolhat.
- Zenei nevelésünk során megpróbáljuk a gyermekek figyelmét ráirányítani a környezetük hangjainak szépségére. Dalokkal, mondókákkal, népi játékokkal kialakítjuk az együttjátszás örömet. Ezzel is erősítjük a közösség szellemét. Népi dalok, mondókák, játékok gyűjtésében nagyszüleink is segítenek.
- A zenei anyagokat igényesen válogatjuk az évszakok sajátosságaihoz igazítva, a gyermekek életkori sajátosságainak, fejlettségének megfelelően.
- A kisebbeknél legfontosabbnak tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését. Ennek érdekében öbéli játékokat, höcögtetőket, lovagoltatókat, csiklandókat, tenyérjátékokat játszunk. A játékos mozdulatokkal feloldjuk a gyermekek feszültségét. A spontán dalolgatás és mondókázás alkalmával, érzékeltetjük az egyenletes lüktetést és megteremtjük gyakorlásának lehetőségét. Megtanulunk 5-8 mondókát, 4-5 hangból álló dalokat, egyszerű mozdulatokkal eljátszható dalosjátékokat. Megismerkedünk a zenei alapfogalmakkal (halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély). A dobbal, cintányérral és a furulyával.
- A nagyobbak megtanulnak 4-8 új mondókát, 10-15 gyerekdalt, melyek hangkészlete már bővebb. Ők már képesek bonyolultabb játékok játszására (kapuzók, sorgyarapítók, párcserélők, stb....) melyben különböző térformák jelennek meg (kör, duplakör, csigavonal, hullámvonal). A közös ének zenei tevékenységeink az örömforráson túl, készségfejlesztő hatást is gyakorolnak. Fejlődik hallásuk, ritmusérzékük, mozgásuk, amivel nyelvi készségüket is gyarapíthatják. Mondókák, dalok ritmusával fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékelését. Elősegíti mozgásuk rendeződését. Dalos játékaikkal, népi gyermektáncaikkal szebbé és örvendeztetessé tesszük mozgásukat.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek mernek és tudnak egyedül is énekelni.
- Örömmel játszanak dalos játékokat.

- A mesehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Finomodik beszédhanghallásuk.

5.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célja: A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, nép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- A 3-6-7-8 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak. biztosítása.
- Mind a beszédfejlődéshez, úgy a látáshoz, a képi gondolkodáshoz is szükség van partnerre, aki megerősít, biztat, és utat mutat. Fontosnak tartjuk, hogy az alkotó tevékenységhez megfelelő légkör, hely, idő, valamint megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag álljon szabadon a gyermekek rendelkezésére.
- Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a célszerűséget is és esztétikusságot. A hely biztosításánál szem előtt tartjuk, hogy tevékenységnek megfelelő kényelmes körülményt biztosítsunk, ahol a gyermekek nem zavarják egymást. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az elkezdett munkáját minden esetben befejezhesse.
- A gyermekek megismerhetik a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait és a velük való bánásmódot. Ezek biztonságos kezelését a gyermekekkel, a balesetek megelőzése érdekében egyenként megtanítjuk. Lehetővé tesszük, hogy mind azt a "kincset", amit gyermekek a természetben gyűjtöttek felhasználják tevékenységük során.
- A kisebb gyermekek ismerkedhetnek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Firkálhatnak, rajzolhatnak, mintázhatnak. Megtervezzük a képalakító tevékenység technikáját, eszközeit. Törekszünk az esztétikum iránti igényesség és értékelő képesség kialakítására. tetszés szerint részt vehetnek a plasztikai alakításban is. Az építés során megismerkedhetnek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tulajdonságaival. Később folyamatosan kihasználják a téri lehetőségeket is. Ekkor még ábrázoló tevékenységük nem más, mint a gyakorlójáték egyik formája.
- A nagyobb gyermekek alkotó-alakító tevékenységét újabb technikák megismertetésével bővítjük. Mindig lehetőségük legyen arra, hogy élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő témát válasszanak. A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, pasztellkrétával, papírragasztással, agyagra ill. homokra karcollással, természetes anyagok felhasználásával. Rajzaikban megjelenik az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján, majd később mesék, versek, ünnepek eseményábrázolása, megjelenítése is.
- Természetes és más anyagok felhasználásával ajándékokat készítünk, mellyel átéljük az ajándékozás örömét. Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek (cifra palota, vár, búvóhely) elkészítésében. Alkotásaikat folyamatosan "kiállítjuk" az öltözőben, ahol a szülők is találkozhatnak ezekkel. Közös örömet okoznak a "műnek". Megteremtjük annak a lehetőségét,

hogy a gyermekek egyéni módon jelenítsék meg élményeiket, jussanak kifejezésre érzelmeik, vágyaik, szorongásaik.

A fejlődés várható eredménye:

- Az eszközöket készség szinten kezeli
- Mondanivalójukat vizuális úton is kitudják fejezni.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikát.
- Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A tér alakításában ötletesek.
- A színhasználatokban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Emberábrázolásukban megjelenítik a részleteket is.
- Örülnek alkotásuknak, közösen elkészített kompozíciójuknak.
- Gyarapodik szókincsük.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül. Mivel a játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési bázisnak, ezért elsősorban a játszás élményéhez kell hozzájuttatni a gyermekeket. A játék óriási információ halmazt tartalmaz, melyből a gyermek mindig azt az egységet választja, ami az adott játékhoz éppen szükséges. A többszöri ismételtetések hatására az ismeretek spontán beépülnek, felidézhetőek és felhasználhatóak lesznek más szituációban is. E tanulási formában nagyon lényeges az utánozható, pozitív példa. A "tanuláshoz" olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek, közben kialakul a kölcsönös bizalom, a kölcsönös megértésben és segítségben alapuló felnőtt-gyermek kapcsolat.

A környezet megismerésére nevelés célja:

- A gyermekek minél több tapasztalatot (mozgásos, érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő szinten, ezáltal teljes biztonságban tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

Az óvodapedagógus feladatai

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és megismerés során.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás kialakítása, megalapozása.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek eljutnak a pontos, valóság-hű észlelésekhez, mellyel ismereteink megalapozottak lesznek.

- Képesek lesznek a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melyek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Tudják lakócímüket, szülei, testvéreik pontos nevét, a szülők foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakokat, jellegzetességeiket.
- Ismerik a "növény" szót. Tudják rendszerezni azokat.
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni (legalább 10-ig), összetudják hasonlítani nagyság forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyeket kifejező névszókat, relációs szavakat.
- Kialakul a jól érthető beszéd

5.7 Munka jellegű tevékenységek

Célja: Az erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése az óvodapedagógus példaadásával és helyzetteremtésével. A sokféle, változatos munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakuljanak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezetéhez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékban sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet, a növény és állatgondozás stb.).

Az óvodapedagógus feladatai

Az aktív tevékenységek által fejlődnek ki a gyermekek azon képességei, melyek során kitudja szolgálni önmagát. Jusson el saját, a személyével kapcsolatos munkaképesség kialakulása után a közösségért végzett munkáig.

A munkaszokások kialakulása között fontosnak tartjuk, hogy kialakítsuk:

- a növények és állatok gondozásával kapcsolatos tevékenységeket.
- takarékosági szokásokat (használati tárgyak, víz, villany ...)
- a külső környezettel kapcsolatos szokásokat a szemét, hulladék megfelelő kezelésének módját, az igény szint alakulását.

Munka jellegű tevékenységeink:

Önkiszolgálás:

A gyermek a saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével a felnőtt segítségével ismerkedik meg. Testápolás, öltözködés, saját személyükkel kapcsolatos igényesség, holmijuk rendben tartása, óvása, kultúrált étkezési szokások elsajátítása.

Napos munka:

A gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be és fokozatosan bővítjük. Az önkiszolgálással kapcsolatos munkaszokások begyakorlása után válik egyre tudatosá és örömtelivé. Önként vállalt tevékenység.

Alkalomszerű munka és megbízások:

Alkalmi megbízások, melyek a nap folyamán gyakori elemei a gyermekek tevékenységeinek. Ezeknek körét meghatározza a gyermekek fejlettsége, személyisége, a környezeti adottságok, melyek a gyermeki önállóság kialakulását segítik. A megbízások lehetőségei tágak: kisebbek segítése öltözésnél, ébresztésnél, ajándékkészítés jeles napokra.

Növény és állatgondozás:

A környező világ megismerésének egyik része a növények és állatok fejlődésével, gondozásával, védelmével való ismerkedés. Erre sok lehetőség adott óvodán kívül és belül ezeknek a tevékenységeknek a végzésére. Óvodán kívül családoknál (tehenészek) és burgonyatermelőknél. Óvodán belül: élősarok gondozásában, virágoskert ápolásában, az akvárium, madáretető gondozásában.

Környezet rendjének megőrzése:

Külső környezetben: a környezeti károk, veszélyek felfedezése - problémák megoldása a szülők bevonásával. Az óvoda előtti kis parkrész, utcarész rendben tartása. Esztétikai értékének megóvása. Az óvoda belső környezetének, udvarának ápolása, tisztántartása, védelme.

Belső környezetben:

A csoportszoba rendjének megőrzése, játékpolicok rendezése, bábák, játékok lemosása, babaruhák mosása. Fontos, hogy a feladatok elvégzéséhez nyugodt légkört, megfelelő játékosságot és gyakorlási lehetőséget, biztonságos munkaeszközöket, időt, helyet, változatos munkafajtákat biztosítsunk. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk tevékenységeinkről.

Környezetszépítő munkánkba bevonjuk őket.

Őszi munkatevékenységeink:

- Termékek, falevelek összegyűjtése, szállítása (kosár, vödör),
- Akvárium lakóinak gondozása,
- Csoportszoba dekorálása az évszaknak megfelelően.
- Udvar folyamatos takarítása, tisztántartása.
- Zöldségfélék, virágok magjának gyűjtése.
- Gyümölcsök betakarítása.
- Gyümölcsök, zöldségfélék elrakása télire.
- Téli kert előkészítése, növények cserépbe, ládába ültetése.
- Cserepes virágok gondozása.
- Természetsarok készítése (Ide gyűjtögetünk).
- Vitaminsaláták, gyümölcssaláták készítése.

Téli munkatevékenységek:

- Természetsarok gondozása.
- Madáretetők, a Madarak Karácsonyfájának elkészítése. Madáreledel készítés, a madarak folyamatos etetése.
- Ajándékkészítés a szülőknek, családtagoknak. Készülődés az ünnepekre.

Tavaszi munkatevékenységeink:

- Palántanevelés.
- A virágoskert takarítása, őszi hulladékok felszedése, talaj-előkészítés, évelő virágok kitakarása.
- Palántázás.
- A szobanövények folyamatos gondozása.
- Cserepes virágok kiültetése.
- A csoportszoba tavaszi "nagytakarítása", rendezése, évszakhoz illő díszítése.
- Az akvárium lakóinak gondozása.
- Tavaszi "örjárat" kirándulóhelyeinken. A szemét megfelelő helyre való gyűjtése.

Nyári munkatevékenységek:

- Locsolás, gyomlálás, a gaz elszállítása.
- Az udvari élet egészséges, esztétikus, kellemes körülményeinek biztosításában való részvétel.
- A virágok folyamatos ápolása.
- A határban a gabonafélék, gyomnövények, virágok megfigyelése, gyűjtése.
- Barkácsolás nádból, kóróból, kalászbokból.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek a rájuk bízott munkát önállóan, szívesen végzik.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére.
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák.
- Megfelelő igény szint alakul ki környezetükkel szemben.
- A szemét és hulladék kezelés szokásukká válik.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- Tapasztalatot szereznek a munkafolyamatok szervezéséről.
- A munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.
- Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, egymás megoldását kölcsönösen megértéssel és segítőkészséggel értékelik.
- Társaskapcsolataik a megfelelő módon alakulnak.
- Tapasztalataik alapján különbséget tudnak tenni játék és munka között.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés - a dolgozó ember iránti tisztelet.
- Aktív cselekvés közben fejlődik kommunikációs készségük.
- Metakommunikációjuk árnyaltabbá válik.

5.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek tanulási tevékenységét nem önálló tevékenységnek tekintjük, hanem minden olyan tartós változás, ami a gyermekekben a mindennapi tapasztalatok hatására végbe megy – tanulásként értelmezzük. Ebben a megközelítésben tanulás:

A perceptuális (szenzoros) tanulás

A motoros (mozgás, mozgássor) tanulás

A verbális tanulás

A szociális tanulás

A két tevékenység – játék, tanulás szinte teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban, feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Ennek megfelelően a tanulási formáinkat a következő ábra szemlélteti:

Spontán

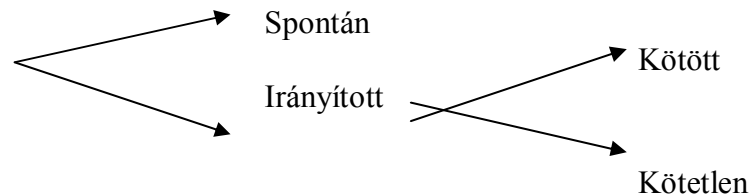
tapasztalatszerzés

Önálló, irányított

tapasztalatszerzés

Csoportos

tapasztalatszerzés

Az óvodapedagógusok a szervezett tanulást heti és/vagy havi tervezésben készítik el, rögzítésük a csoportnaplóban történik.

A tanulásra szánt időkeretet a gyermekek érdeklődése, kitartása, aktivitása befolyásolja.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- A gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítése
- a tanulási környezet megteremtése: szituációk teremtése, tárgyi feltételek biztosítása, a gyermekek érdeklődésének figyelembe vétele, a gyermeki aktivitásra épülő tevékenységek tervezése, a gyermekek önállóságának biztosítása, differenciálás lehetőségének megteremtése, komplexitás érvényesítése.
- a tapasztalatok rögzítése a csoportnaplóban, egyéni fejlődés nyomonkövetésére szolgáló dokumentumban

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

6.A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

a., A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak test arányai megkezdődik a fog váltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgás koordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan kielégíteni képes.

b., A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, tovább differenciálódik. (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.

-A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalom, gondolkodás is folyamatban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően folyamatosan kommunikál, **beszél**, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek) végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

- **Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről**, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások amelyek a természet és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c., Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését

- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az 5 éves kortól a kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az **egész gyermeki személyiség** harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

- A korrekciónak és a fejlesztő programnak szervesen illeszkednie kell a nevelési programba.
- Messzemenően építsen a gyermekek érzelmi – belső motivációjára.
- Lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermekek spontán tevékenységéhez
- Az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos, következetes alkalmazást igényel.
- Az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen.
- Az alapvető követelmény a gyermekek jó közérzetének biztosítása, ezért fáradás jelét észlelve módszerváltás vagy teljes elhagyása az ésszerű.

7. Tervezés, szervezés

7.1 Tervezés

A tervezésnek a gyermek érési folyamatához igazítottnak, differenciáltnak kell lennie a cél és a feladatok ismeretében.

A tervezés lehet

- éves
- féléves
- havi
- heti ütemterv

Feljegyzések a gyermek fejlődési üteméről

- anamnézis- önkéntes , a szülők hozzájárulásával
- fejlődési napló

A megfigyelésnek folyamatosnak kell lennie és mindig a gyermek megszokott csoportjában, környezetében kell, hogy történjen.

Sérült gyermek esetében

- az óvodán belül, saját környezetében
- Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnál
- Látásvizsgáló Országos Szakértői Bizottságnál
- Hallásvizsgáló Országos szakértői Bizottságnál
- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői Bizottságnál
- Beszédivizsgáló Országos Szakértői Bizottságnál

7.2. Foglalkoztatási formák, a gyermekek tevékenységének szervezése

Az óvodapedagógus joga, feladata eldönteni, hogy a kötött vagy kötetlen, egyéni v. csoportos, mikrocsoportos foglalkozás lehetőségét választja. Mindkét foglalkozási formát hassa át a játékoság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvés. Fontos a két foglalkoztatási forma arányos kialakítása.

Sérült gyermek esetében

Az óvodapedagógusok megkapják a gyógypedagógustól, gyógytornásztól, logopédustól a csoportban lévő sérült gyermek csoporton kívüli fejlesztésének időbeosztását. Személyre szólóan a sérült gyermekekre vonatkozó mindennapos feladatok összesítését, a káros mozgáselemek, mozgásformák listáját

Minden szakterület pedagógusa egyéni fejlesztési tervet készít minden sérült gyermeke, valamint minden sérült gyermekről fejlesztési naplót vezet.

7.3 A pedagógusok és a nevelést segítők együttműködése

A dajka és a pedagógiai asszisztens szakképzett és közvetlen segítője az óvodapedagógusoknak. Munkájuk a pedagógusokéval összhangban történik.

Megfelelő szinten kell, hogy tájékoztatva legyenek a sérült gyermekek foglalkoztatásáról.

- Tudnia kell hogyan, mennyit segítsen, mire figyeljen
- Tudnia kell milyen célok érdekében, hogyan kívánják a pedagógusok a gyermekcsoportok fejlesztését megvalósítani.

7.4 A gyermek fejlődésének nyomonkövetése

A pedagógusok a tanév elején megfigyeléseiket írásban rögzítik. Mindezek és a szakértők vizsgálatai, véleménye alapján készítik el, tervezik meg a csoport illetve az egyéni fejlesztési tervet. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődéséről a szülőt 3 havonta tájékoztatni kell, a tájékoztatás tényét dokumentálni kell.

Sérült gyermek esetében

A pedagógusok rendszeres megbeszéléseken közösen keresik a megoldásokat. A megbeszéléseken többször részt vesz a Nevelési Tanácsadó pszichológusa, esetleg kezelőorvos.

Az eltérő fejlődésmenet diagnózisának megállapítását lehetővé tevő tájékozódások, vizsgálatok rendszere

Tanév kezdéskor

- Év eleji tájékozódás
- Vizsgálatok elvégzése
 - Vizuálispercepció
 - auditívpercepció
 - mozgáspercepció
 - emlékezet vizsgálata (akusztikus, vizuális, verbális)
 - beszéd vizsgálata (artikuláció, ritmus, szókincs, mondatalkotás, relációs értés)
 - beszéd észlelés, beszéd megértés
 - testséma fejlettség (lateralitás , téri tájékozódás)

A felmérés, kiértékelés, összesítés eredményét a gyermekek személyiségnaplója tartalmazza.

8. Az óvoda kapcsolatrendszere

8.1 Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda illetve a család teremt meg.

A gyermek elsősorban a család nevelődik. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő elmaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Az óvoda körültekintően szervezi meg az együttműködés formáit, mely az információ áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának

Szakszerű megismerését, a gyermek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

- családlátogatás
- beszoktatás
- szülői értekezletek
- napi kapcsolattartás
- nyílt programok
- közös programok
- fogadóórák

8.2 Az óvoda társadalmi környezetével való kapcsolattartás módja

A kapcsolatok kiépítése és fenntartása elsősorban az óvodavezető feladata, de rendszeres együttműködésben az óvoda minden dolgozója részt vesz

1. Városi Polgármesteri Hivatal
 - tartalmát, módját a közoktatási tv. Befolyásolja
2. Bölcsőde
3. Szakértői Bizottságok
 - Szakmai tanácsadás
 - Sérült gyermekek szakvizsgálata
4. Nevelési Tanácsadó
 - Szakmai megbeszélések
 - esetmegbeszélések
 - vizsgálatokra utalás
 - a gyermekek fejlesztésére módszertani segítség
5. Iskola
 - folyamatos
 - közös programok
 - óvodapedagógusok – tanítók tapasztalatcseréje
6. Orvosok, Védőnői Szolgálat
7. Gyermejjóléti Intézmények
 - Családsegítő Központ
 - Gyámügyi Hivatal
8. Felsőoktatási Intézmények
 - Bárci Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola

9. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Tanévzáró és nyitó értekezlet Résztevők:	augusztus végén - tantestület óvodapedagógusai -Családsegítő Központ -fejlesztőpedagógus, logopédus
Munkatársi értekezlet Résztevők:	szeptember elején -minden óvodai dolgozó
Mikulás, Karácsony	december 6, dec.20.
Farsang	február közepe
Húsvét	márc. vége, ápr. eleje
Anyáknapja Délutáni külön műsorral	május első hete
Gyermeknap kirándulások 5 – 6 éves gyermekeknek megfelelő Programmal Kirándulás az ország különböző tájaira	május utolsó hete
Évzáró – búcsúünnepély	május utolsó hete
OVI OLIMPIA	június első hete
A gyermekek születés és névnapjának megünneplése	
Alapítványi rendezvény Jótekonysági vacsora	november
Társadalmi ünnepek A gyermek életkorának megfelelő Előkészítéssel, részvétellel	okt. 23., márc.15.

10. A program ellenőrzése, értékelése

A program sajátossága, hogy egyszerre van jelen az óvodapedagógia és a gyógypedagógia, és a fejlesztő pedagógia. Így minden gyermek, - de kiemelten az eltérő fejlődésmentű és sérült gyermekek - differenciált, egyénre szabott speciális gondozásban részesülnek.

A program érvényessége:

A nevelőtestület határozata alapján: az óvodavezető jóváhagyásától határozatlan ideig érvényes.

Módosításának lehetséges okai:

- (az intézmény működési feltételeinek változása,
- az intézmény szervezeti felépítésének változása,
- a gyermekösszetétel változása,
- a program fejezetein belüli egyes részterületek változása
- A Nevelőtestület módosítani kívánja
- Nincs igény a sérült gyermekek integrációjára.

A program végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése elsősorban az óvodavezető feladata, amihez külső szakértő segítségét is igénybe veheti.

11. Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította: 2013.....hó.....n.

.....
Fenntartó (működtető)

Egyetértését nyilvánította: 2013.....hó.....n.

.....
Gyomaendrőd Város Cigány Kisebbségi
Önkormányzata

A szakmai munkaközösség véleménye keltének dátuma: 2013.....hó.....n.

Elfogadta 2013.....hó.....n

.....
A Selyem Úti Óvoda Nevelőtestülete

Jóváhagyta 2013.....hó.....n

.....

intézményvezető

Az óvoda eszközkészletének tételes bemutatása

I. HELYISÉGEK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Csoportszoba	X			
tornaszoba	X			
játszóudvar	X			
óvodavezetői iroda	X			
óvodavezető-helyettesi iroda	X			
nevelőtestületi szoba	X			
orvosi szoba	X			
Kiszolgáló helyiségek				
félnőtt öltöző	X			
elkülönítő szoba	X			
melegítőkonyha	X			
tálaló-mosogató, ezen belül félnőtt étkező	X			
félnőtt mosdó	X			
félnőtt WC	X			
mosléktároló helyiség	X			
egyéb raktár	X			
szertár	X			

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Óvodai fektető	X			
gyermekszék	X			
Gyermek asztal	X			
fényvédő függöny	X			
szőnyeg	X			
játéktartó szekrény vagy polc	X			

fektető tároló	X			
élősarok állvány	X			
hőmérő	X			
óvodapedagógusi asztal	X			
felnőtt szék	X			
eszköz-előkészítő asztal	X			
textiltároló szekrény	X			
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	X			
szeméttartó	X			
Tornaszoba				
tornapad	X			
tornaszőnyeg	X			
bordásfal	X			
óvodai többfunkciós mászó készlet	X			
Játszóudvar				
kerti asztal	X			
kerti pad	X			
udvari homokozó	X			
takaróháló	X			
Óvodavezetői iroda				
íróasztal és szék	X			
tárgyalóasztal	X			
szék	X			
telefon	X			
könyvszekrény	X			
iratszekrény	X			
Nevelőtestületi szoba				
fiókos asztal	X			
szék	X			
könyvtári dokumentum	X			
könyvszekrény	X			
tükör	X			
mosdókagyló	X			
Orvosi szoba				
orvosi szoba	X			
Gyermeköltöző				
öltözőpad	X			
Gyermekmosdó, WC				

törülközőtartó	X			
falitükör	X			
hőmérő	X			
rekeszes fali polc /fogmosó pohár tartó/	X			

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
egyéni tisztálkodó szerek	X			
tisztálkodó felszerelések	X			
fésűtartó	X			
törülköző	X			
abrosz	X			
takaró	X			
ágyneműhuzat, lepedő	X			

IV. A FELNŐTT MUNKAVÉGZÉSHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
szennyes ruha - tároló	X			
mosott ruha- tároló	X			
mosógép	X			
centrifuga	X			
vasaló	X			
vasalóállvány	X			
szárítóállvány	X			
takarítóeszközök	X			
kerti munkaeszközök, szerszámok	X			
hűtőgép	X			
porszívó	X			

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Különbéle játékformák /mozgásos játékok, szerepjátékok, építő, konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás/ eszközei	X			
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő, eszközök	X			
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	X			
Értelmi képességeket /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás/ és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	X			
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő /rajzolás, festés, mintázás, építés, képalkotás, kézimunka/ anyagok, eszközök	X			
Természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	X			

A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök				
videó /lejátszó/	X			
televízió	X			
magnetofon	X			
diavetítő	X			
vetítőképernyő	X			
Hangszer /pedagógusoknak/	X			
Hangszer /gyerekeknek/	X			

VI. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
ételminta- vételi /üvegtartály/ készlet	X			
mentőláda	X			
gyógyszertár /zárható/	X			
védőruha	X			
tűzoltó készülék	X			

VII.A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK RÉSZLETEZÉSE

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Különféle játékformák				
építőkocka készlet	X			
babakonyha	X			
autók	X			
barkácsasztal	X			
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök				
labdák	X			
függő kötelek	X			
szobai hinta	X			
mászókák /udvari/	X			
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei,				
bábok	X			
hallásfelismerés	X			
mesekönyvek	X			
mesefotel	X			
demonstrációs tábla	X			
plüss állatok	X			
Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök				
matek-készlet	X			
lexikonok	X			
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök				
olló	X			
tempera /alapszínek/	X			
ecsetek	X			
rajztáblák	X			
A természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök anyagok				
Fényképezőgép	X			